

Odborné stanovisko podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Skutkový stav

Ministerstvo financií SR predložilo na rokovanie vlády SR návrh **nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy** v znení neskorších predpisov, r. č.: MF/016374/2010-422, č. materiálu UV-21955/2010. Ministerstvo financií SR tak podľa Predkladacej správy k predmetnému návrhu nariadenia urobilo na základe podnetu Združenia miest a obcí Slovenska a návrhu Ministerstva školstva SR. Podľa Predkladacej správy „predložený návrh rieši problém výrazného nárastu objemu finančných prostriedkov v prospech záujmovej činnosti, na ťarchu materských škôl, základných umeleckých škôl, jazykových škôl, školských jedální a ďalších originálnych kompetencií obcí a miest v oblasti školstva“. Vláda SR sa predmetným návrhom zaoberala na svojom rokovaní č. 209/2010 dňa 19.05.2011, pričom **uznesením č. 339/2010 návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy** v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela nariadenia“) dňa 19.05.2010 **schválila**. Uvedená novela nariadenia bola uverejnená v Zbierke zákonov ako **nariadenie vlády č. 276/2010 Z. z.** s platnosťou od 18. júna 2010, pričom účinnosť má nadobudnúť 1. januára 2011.

Podľa poznámky č. 6 k tabuľke č. 1 prílohy č. 3 novely nariadenia „**do počtu detí na záujmové vzdelávanie v centrách voľného času a strediskách záujmovej činnosti sa započítava počet obyvateľov obce vo veku päť až štrnásť rokov s trvalým pobytom na jej území k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka**“.

Podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 412/2008 Z. z., t. j. podľa právnej úpravy, ktorá by mala byť účinná do 31.12.2010, predmetná poznámka (bola to poznámka č. 2 k tabuľke č. 1 prílohy č. 3) stanovuje, že „**žiak školského výchovno-vzdelávacieho zariadenia je žiak školského klubu detí, centra voľného času alebo školského strediska záujmovej činnosti podľa § 114 až 116 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov“. Uvedené znenie neporušuje zásadu rovnakého zaobchádzania, nakoľko neobsahuje žiadne vekové alebo iné limity, ale zahŕňa všetky osoby navštevujúce centrum voľného času, resp. odkazuje na zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne postavenie Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Právne postavenie a právomoci Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „stredisko“) sú upravené zákonom č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Podľa § 1 ods. 2 zákona „**stredisko plní úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd vrátane práv dieťaťa**“. Stredisko na tento účel najmä:

a) monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona [zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní

- v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých predpisov (antidiskriminačný zákon)],
- b) zhromažďuje a na požiadanie poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v Slovenskej republike,
 - c) uskutočňuje výskumy a prieskumy na poskytovanie údajov v oblasti ľudských práv, zhromažďuje a šíri informácie v tejto oblasti,
 - d) pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti,
 - e) zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie,
 - f) **vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu** [zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých predpisov (antidiskriminačný zákon)],
 - g) vykonáva nezávislé zisťovania týkajúce sa diskriminácie,
 - h) vypracúva a uverejňuje správy a odporúčania o otázkach súvisiacich s diskrimináciou,
 - i) poskytuje knižničné služby a
 - j) poskytuje služby v oblasti ľudských práv“.

Podľa § 1 ods. 3 zákona „stredisko je oprávnené zastupovať účastníka v **konaní vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania**“.

Podľa § 1 ods. 5 zákona „súdy, prokuratúra, iné štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a iné verejnoprávne inštitúcie sú povinné na požiadanie strediska v určenej lehote poskytnúť stredisku informácie o dodržiavaní ľudských práv“.

Vzhľadom na úsilie postupovať čo najobjektívnejšie **stredisko požiadalo listami** zo dňa 29.06.2010 **Ministerstvo školstva SR** (ďalej len „MŠ SR“) – Legislatívny odbor a osobitne Sekciu regionálneho školstva o **vyjadrenie** k tomu, z akých dôvodov bol zo strany MŠ SR urobený návrh novely nariadenia, nakoľko v Predkladacej správe k novele nariadenia sa uvádza, že Ministerstvo financií SR novelu nariadenia predložilo na rokovanie vlády SR aj na základe návrhu MŠ SR.

Predovšetkým sa stredisko zaujímalo, z akých skutočností MŠ SR vychádzalo pri formulovaní poznámky č. 6 k tabuľke č. 1 prílohy č. 3 novely nariadenia, ktorá stanovuje, že „**do počtu detí na záujmové vzdelávanie v centrách voľného času a strediskách záujmovej činnosti sa započítava počet obyvateľov obce vo veku päť až štrnásť rokov s trvalým pobytom na jej území k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka**“.

Stanovisko MŠ SR - Sekcie regionálneho školstva k posúdeniu novelizácie nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. z hľadiska dodržania zásady rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie stredisko obdržalo 13.07.2010.

Právne východiská

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania je garantované tak na medzinárodnej úrovni, ako aj na úrovni národnej.

Na národnej úrovni je to jednak Ústava SR, ktorá v čl. 12 ods. 2 uvádza, že „**základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým** bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať“. Ale predovšetkým je to **zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou** a o zmene a doplnení niektorých predpisov (**antidiskriminačný zákon**) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ADZ“). Ustanovenie § 2 ADZ uvádza:

„(1) **Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu** pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, **veku**, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

(2) Pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou.

(3) Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou.“

Podľa § 2a ADZ:

„(1) **Diskriminácia** je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu.

(2) **Priama diskriminácia** je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

(3) **Nepriama diskriminácia** je navonok **neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.**

(4) **Obťažovanie** je také správanie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastráajúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuct'ujúceho alebo urážajúceho prostredia a ktorého úmyslom alebo následkom je alebo môže byť zásah do slobody alebo ľudskej dôstojnosti.

(5) **Sexuálne obťažovanie** je verbálne, neverbálne alebo fyzické správanie sexuálnej povahy, ktorého úmyslom alebo následkom je alebo môže byť narušenie dôstojnosti osoby a ktoré vytvára zastráajúce, ponižujúce, zneuct'ujúce, nepriateľské alebo urážlivé prostredie.

(6) **Pokyn na diskrimináciu** je konanie, ktoré spočíva v zneužití podriadenosti osoby na účel diskriminácie tretej osoby.

(7) **Nabádanie na diskrimináciu** je presviedčanie, utvrdzovanie alebo podnecovanie osoby na diskrimináciu tretej osoby.

(8) **Neoprávnený postih** je také konanie alebo opomenutie, ktoré je pre osobu, ktorej sa týka, nepriaznivé a priamo súvisí

a) s domáhaním sa právnej ochrany pred diskrimináciou vo svojom mene alebo v mene inej osoby alebo

b) s podaním svedeckej výpovede, vysvetlenia alebo súvisí s inou účasťou tejto osoby v konaní vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania,

c) so sťažnosťou namietajúcou porušenie zásady rovnakého zaobchádzania.“

Podľa § 3 ods. 1 ADZ „**každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania** v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a **vo vzdelávaní**“. V zmysle § 9 ods. 1 ADZ má **každý „právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou“**. Podľa § 9 ods. 2 ADZ „**každý sa môže domáhať svojich práv na súde**, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, **upustil od svojho konania**, ak je to možné, **napravit protiprávny stav** alebo **poskytol primerané zadosťučinenie**“.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že na to, aby išlo o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, resp. diskrimináciu musí byť daný niektorý **z dôvodov** uvedených v § 2 ods. 1 ADZ, musí byť naplnená jedna **z foriem** uvedených v § 2a ADZ a napokon musí sa tak diať v jednej **z oblastí**, ktoré sú v zmysle § 3 ods. 1 ADZ týmto zákonom pokryté.

Na medzinárodnej úrovni sú zásada rovnakého zaobchádzania a s ňou súvisiaci zákaz diskriminácie garantované **Dohovorom o ochrane základných práv a ľudských slobôd** (1950), **Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach** (1966) či **Medzinárodným paktom o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach** (1966). V uvedenom prípade treba prihliadať aj na **Dohovor o právach dieťaťa** (1989).

Dohovor o ochrane základných práv a ľudských slobôd v čl. 14 upravujúcom zákaz diskriminácie stanovuje, že „**užívanie práv a slobôd** priznaných týmto Dohovorom sa **musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode**, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie“. Podľa čl. 2 Dodatočného protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd „nikomu sa nesmie odoprieť právo na vzdelanie“. Tento zákaz odoprieť právo na vzdelanie je nevyhnutné vykladať vo vzájomných súvislostiach s ostatnými článkami Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vrátane zákazu diskriminácie, t. j. všetky osoby musia mať prístup k vzdelaniu za rovnakých podmienok.

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach v čl. 26 uvádza, že „všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie. Zákon zakáže akúkoľvek diskrimináciu a zaručí všetkým osobám rovnakú a účinnú ochranu proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov, napr. podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku a rodu“. Podľa čl. 13 ods. 1 **Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach** „štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého na vzdelanie“.

Dohovor o právach dieťaťa, ktorý podľa čl. 1 za dieťa považuje „**každú ľudskú bytosť mladšiu ako osemnásť rokov**, pokiaľ podľa právneho poriadku, ktorý sa na dieťa vzťahuje, nie je plnoletosť dosiahnutá skôr“, stanovuje v čl. 2:

„1. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať a zabezpečiť práva ustanovené týmto Dohovorom **každému dieťaťu** nachádzajúcemu sa pod ich jurisdikciou **bez akejkoľvek diskriminácie** podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov alebo zákonných zástupcov.

2. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, urobia **všetky potrebné opatrenia** na to, aby bolo **dieťa chránené pred všetkými formami diskriminácie** alebo trestania, ktoré vyplývajú z postavenia, činnosti, vyjadrených názorov alebo presvedčenia jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo členov rodiny.“

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa **„záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkol'vek činnosti týkajúcej sa detí**, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi“. Podľa čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa „štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú **právo dieťaťa** na odpočinok a voľný čas, na účasť na hre a oddychovej činnosti zodpovedajúcej jeho veku, ako aj **na slobodnú účasť na kultúrnom živote a umeleckej činnosti**. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú a zabezpečujú **právo dieťaťa na všestrannú účasť na kultúrnom a umeleckom živote a napomáhajú to, aby sa deťom poskytovali zodpovedajúce a rovné možnosti v kultúrnej, umeleckej oblasti, oddychovej činnosti a využívaní voľného času**.“

V uvedenej súvislosti je nevyhnutné poukázať aj na ustanovenia **zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) a **zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou** a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore práce s mládežou“).

Podľa § 103 ods. 11 školského zákona **„inštitucionálny rozvoj nadania detí alebo žiakov** podporujú aj základná umelecká škola, jazyková škola, školské stredisko záujmovej činnosti a **centrum voľného času**“. Podľa § 113 písm. c) školského zákona sa medzi **školské výchovno-vzdelávacie zariadenia** zaraďuje aj **centrum voľného času**.

Podrobná právna úprava centra voľného času je obsiahnutá v § 116 školského zákona: **„(1) Centrum voľného času zabezpečuje podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase.**

(2) Centrum voľného času usmerňuje rozvoj záujmov detí a ostatných zúčastnených osôb, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov užitočného využívania ich voľného času a zabezpečuje podľa potrieb súťaže detí základných škôl a stredných škôl.

(6) Výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosti centra voľného času, ktorého zriaďovateľom je obec alebo samosprávny kraj, určí zriaďovateľ všeobecne záväzným nariadením.

(7) **Na čiastočnú úhradu nákladov** spojených s činnosťou centra voľného času **prispieva**

a) **zákonný zástupca** mesačne sumou najviac 15% sumy životného minima pre jedno nezaopatrované dieťa podľa osobitného predpisu,

b) **dospelá osoba** mesačne sumou najviac 15% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

(8) Zriaďovateľ centra voľného času môže rozhodnúť o znížení alebo odpustení príspevku podľa odseku 7, ak plnoletý žiak alebo zákoný zástupca neploletého žiaka o to písomne požiada a predloží doklad o tom, že je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu.“

Podľa § 2 písm. a) zákona o podpore práce s mládežou **„mládežník** je osoba, ktorá dovŕšila vek **najviac 30 rokov**“. Ustanovenie § 3 zákona o podpore práce s mládežou

upravuje **zákaz diskriminácie**, podľa ktorého „**práva** ustanovené týmto zákonom **sa zaručujú rovnako mládežníkom**, mladým vedúcim, mládežníckym vedúcim, pracovníkom s mládežou a iným odborníkom pracujúcim s mládežou **v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou osobitným zákonom** [zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých predpisov (antidiskriminačný zákon)]. **V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia** aj z dôvodu veku, pohlavia, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, zdravotného postihnutia, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, náboženského vyznania alebo viery, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.“

Podľa § 14 ods. 1 zákona o podpore práce s mládežou „**zdrojmi financovania práce s mládežou sú:**

- a) dotácie zo štátneho rozpočtu (ďalej len "dotácia"),
- b) **prostriedky z rozpočtov obcí,**
- c) prostriedky z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) dary a príspevky od právnických osôb a fyzických osôb,
- e) príjmy z reklám,
- f) príjmy z podnikania,
- g) prostriedky Európskej únie,
- h) iné zdroje podľa osobitného predpisu“.

Záver

Ustanovenie novely nariadenia, podľa ktorého sa „do počtu detí na záujmové vzdelávanie v centrách voľného času a strediskách záujmovej činnosti započítava počet obyvateľov obce vo veku päť až štrnásť rokov s trvalým pobytom na jej území k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka“, **je podľa názoru strediska diskriminačné a porušuje zásadu rovnakého zaobchádzania.**

Stredisko identifikovalo naplnenie troch prvkov diskriminácie : **dôvodom** v zmysle § 2 ods. 1 ADZ je **vek**, **formou** v zmysle § 2a ADZ je **nepriama diskriminácia** a **oblasťou** v zmysle § 3 ods. 1 ADZ je **vzdelávanie**.

Z ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o podpore práce s mládežou vyplýva, že centrá voľného času sú financované popri iných zdrojoch aj z rozpočtov obcí, ktorých súčasťou je aj časť výnosu dane z príjmov (podielová daň). Vzhľadom na skutočnosť, že **financovanie práce s mládežou sa musí uskutočňovať v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania**, ktorá je zdôraznená v ustanovení § 3 zákona o podpore práce s mládežou, a na skutočnosť, že podľa § 2 písm. a) zákona o podpore práce s mládežou, aj podľa § 116 ods. 1 školského zákona sa za **mládežníka, resp. osobou, ktorej centrum voľného času zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť**, považuje osoba do veku 30 rokov, predmetné ustanovenie **obsiahnuté v novele nariadenia porušuje zásadu rovnakého zaobchádzania a je diskriminačné** aj z hľadiska zákona o podpore práce s mládežou a školského zákona, resp. je v rozpore s týmito zákonmi.

Navyše **čl. 1 Dohovoru o právach dieťaťa** ako dieťa označuje **každú osobu mladšiu ako 18 rokov**, pokiaľ nedosiahla plnoletosť podľa príslušného právneho poriadku skôr. Avšak

takto definovaný pojem dieťaťa **nie je reflektovaný v namietanom ustanovení nariadenia vlády**, ktoré v zásade za dieťa považuje **iba osobu vo veku päť až štrnásť rokov**.

Žiadny z cieľov¹, ktorý sa podľa Dôvodovej správy k novele nariadenia má dosiahnuť, neodôvodňuje porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania ani diskrimináciu.

V stanovisku MŠ SR, ktoré stredisko obdržalo, sa uvádza, že „**vek 15 rokov je dôležitou hranicou pre rozdeľovanie výnosu dane obciam a vyšším územným celkom**, už od 1. januára 2005. Hranice 15 rokov bola zohľadnená aj v roku 2006 pri rozdeľovaní výnosu dane obciam a vyšším územným celkom na mzdy a prevádzku základných umeleckých škôl, jazykových škôl, materských škôl a školských zariadení s účinnosťou od 1. januára 2007. Pri návrhu kritérií rozdeľovania výnosu dane obciam na záujmové vzdelávanie vychádzalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR z tejto vekovej hranice a aj zo skutočnosti, že práve **obyvatelia vo veku 5 až 14 rokov tvoria najpočetnejšiu skupinu, ktorá navštevuje tieto školské zariadenia.**“

Ďalej sa v stanovisku MŠ SR uvádza, že „za **hlavné dôvody zmien** v spôsobe rozdeľovania výnosu dane na záujmové vzdelávanie možno považovať

- snahu obcí a miest **zamedziť neúmernému zvyšovaniu objemu finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie** v centrách voľného času a v školských strediskách záujmovej činnosti na úkor objemov finančných prostriedkov pre materské školy, základné umelecké školy, jazykové školy a ostatné školské zariadenia a
- **spravodlivé rozdelenie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie medzi všetky obce a mestá.**

Každá obec si bude z takto pridelených finančných prostriedkov uhrádzať náklady na záujmové vzdelávanie v centrách voľného času a v školských strediskách záujmovej činnosti za obyvateľov obce s trvalým pobytom na jej území ... **v súlade so zákonom č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (teda aj **na deti a dospelé osoby do 30 rokov veku**).“

Žiadny z dôvodov uvedených v stanovisku MŠ SR (obyvatelia vo veku 5 až 14 rokov tvoria najpočetnejšiu skupinu, ktorá navštevuje tieto školské zariadenia, snaha zamedziť neúmernému zvyšovaniu objemu finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie, spravodlivé rozdelenie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie medzi

¹ zamedziť neúmernému zvyšovaniu objemu finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie v centrách voľného času a v školských strediskách záujmovej činnosti na úkor objemov finančných prostriedkov pre materské školy, základné umelecké školy, jazykové školy a ostatné školské zariadenia

- zamedziť zvýšeniu objemu vlastných príjmov obce z podielovej dane
- zabrániť zneužívaniu systému viacnásobným prihlasovaním sa žiakov (detí) do centier voľného času a stredísk záujmovej činnosti
- zabrániť negatívne dopadu na financovanie originálneho školstva, vekovo ohraničeným povinnou školskou dochádzkou, v súlade s princípmi fiškálnej decentralizácie, keďže podľa § 116 ods. 1 školského zákona sa členstvo v centre voľného času umožňuje aj osobám do 30 rokov veku, t.j. zabrániť negatívne dopadu na záujmovú činnosť občianskych združení nesúvisiacich s cieľmi decentralizácie

všetky obce a mestá) však **neodôvodňuje porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania ani diskrimináciu.**

Navyše sa v stanovisku MŠ SR **potvrďuje povinnosť obce uhrádzať náklady na záujmové vzdelávanie v súlade so školským zákonom, t. j. pre osoby do 30 rokov veku,** napriek tomu majú byť podľa novely nariadenia poskytnuté **finančné prostriedky** na záujmové vzdelávanie **iba pre obyvateľov vo veku 5 až 14 rokov.** Nemožno tiež opomenúť skutočnosť, že vek **15 rokov,** ktorý bol v stanovisku MŠ SR označený ako **dôležitá hranica pre rozdeľovanie výnosu dane** obciam a vyšším územným celkom, je v uvedenej súvislosti **bezpredmetný,** keďže podľa novely nariadenia sa majú finančné prostriedky poskytovať podľa počtu obyvateľov obce vo veku 5 až **14 rokov.**

Stanovenie hornej hranice pre poskytovanie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie či už na 15 rokov veku alebo 14 rokov veku by bolo, vzhľadom na uvedené východiská, rovnako v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania.

MŠ SR sa vo svojom stanovisku nevyjadrilo k spôsobu určenia dolnej hranice, t. j. 5 rokov veku pre poskytovanie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie.

Stredisko konštatuje, že uvedené závery zakladajú dôvodné podozrenie, že predmetná právna úprava, obsiahnutá v novele nariadenia, **nie je v súlade** s čl. 12 ods. 2 **Ústavy SR,** ustanoveniami **ADZ,** ako aj s vyššie spomínanými ustanoveniami príslušných **medzinárodných dokumentov,** ktorými je Slovenská republika viazaná.

Uvedené závery preukazujú tiež podozrenia, že predmetná novela nariadenia nie je v súlade so školským zákonom ani so zákonom o podpore práce s mládežou.

O súlade nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a **so zákonmi,** rozhoduje **Ústavný súd SR na základe podaného návrhu.** (čl. 125 ods. 1 písm. b) Ústavy SR)

Odborné stanoviská strediska majú odporúčajúci, podporný a mienkotvorný charakter a sú použiteľné aj v súdnom konaní.

JUDr. Anna Zachová
výkonná riaditeľka
Slovenského národného strediska pre ľudské práva